

Iran - China

Chamber of Commerce and Industries

اتاق بازرگانی و صنایع ایران و چین

بولتن خبری روزانه

۲۲ شهریور ۱۴۰۵

اتاق بازرگانی و صنایع ایران و چین

بولتن خبری روزانه اتاق بازرگانی و صنایع ایران و چین

مورخ ۲۲ شهریور ۱۴۰۵

فهرست

- ۱- چین به دنبال «نظام آموزش هوشمند» با کمک هوش مصنوعی
- ۲- دعوت چین از بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری در ۳۶ پروژه زیرساختی
- ۳- بازار خدمات چین؛ مسیر تازه برای همکاری و رشد مشترک جهانی
- ۴- درخشش آینده رباتیک چین در نمایشگاه تجارت خدمات ۲۰۲۶
- ۵- اقتصاد دیجیتال؛ موتور جدید تنوع‌بخشی اقتصاد خاورمیانه با محوریت چین

چین به دنبال «نظام آموزش هوشمند» با کمک هوش مصنوعی

دولت چین با انتشار «برنامه اقدام هوش مصنوعی + آموزش»، استراتژی بلندمدت خود را برای تحول نظام آموزش عالی تا سال ۲۰۳۰ ترسیم کرد.

به گزارش خبرگزاری صداوسیما و به نقل از «East Asia Forum»، پکن در تلاش است تا میان زیرساخت‌های هماهنگ دولتی و اجرای انعطاف‌پذیر در دانشگاه‌ها تعادل ایجاد کند. بر این اساس، دولت مرکزی منابع مالی و استانداردها را فراهم می‌کند، اما هر دانشگاه متناسب با رشته‌ها و نیازهای محلی خود، نحوه تعامل با هوش مصنوعی را تعیین می‌کند.

یکی از محورهای اصلی این تحول، «پلتفرم ملی آموزش هوشمند» است که امکان دسترسی رایگان استادان و دانشجویان به مدل‌های تخصصی AI را فراهم کرده است. سرعت این تغییرات در دانشگاه‌های پیشرو خیره‌کننده است؛ به‌طوری که در دانشگاه «تسینگ‌هوا»، تعداد دوره‌های مجهز به هوش مصنوعی از ۸ دوره در سال ۲۰۲۳ به ۴۵۱ دوره در بهار ۲۰۲۶ رسیده است.

در کنار این پیشرفت‌ها، چین برای حفظ اصالت علمی، به جای ممنوعیت، رویکرد «خط قرمز» را در پیش گرفته است. بر اساس این قانون، استفاده از AI مجاز است، اما ارائه خروجی‌های ماشین به نام خود یا پنهان کردن استفاده از هوش مصنوعی در پژوهش‌ها، ممنوع است. هدف نهایی پکن این است که تجارب دانشگاه‌های برتر را به الگوهایی ملی تبدیل کند تا تمام موسسات آموزشی، حتی مراکز کم‌برخوردار، از این تحول بهره‌مند شوند.

خبرگزاری صدا و سیما

کمیسیون ملی توسعه و اصلاحات چین، نهاد عالی برنامه‌ریزی اقتصادی این کشور، برای تقویت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، ۳۶ پروژه سرمایه‌گذاری را به شرکت‌های خصوصی پیشنهاد کرده است.

این ۳۶ پروژه در حوزه‌های حمل‌ونقل، لجستیک، حفاظت از منابع آب و انرژی قرار دارند و در نشست اخیر کمیسیون با حضور شرکت‌های خصوصی و انجمن‌های صنفی معرفی شدند. مجموع سرمایه‌گذاری برآوردشده برای این پروژه‌ها ۶۱,۴ میلیارد یوان، معادل حدود ۹,۰۶ میلیارد دلار، است و پیش‌بینی می‌شود ۱۵,۶ میلیارد یوان سرمایه بخش خصوصی را جذب کنند.

این پروژه‌ها شامل طرح‌هایی در زمینه راه‌آهن، انبارداری، انرژی بادی، ذخیره‌سازی انرژی، تأسیسات شارژ و انتقال آب هستند. سرمایه بخش خصوصی نیز می‌تواند از طریق سرمایه‌گذاری با مالکیت کامل، در اختیار گرفتن سهام مدیریت یا مشارکت سهامی در شرکت‌های مربوطه وارد این طرح‌ها شود.

کمیسیون ملی توسعه و اصلاحات چین اعلام کرد در تعامل با شرکت‌های خصوصی، از سازوکارهای منظم ارتباطی و حل‌وفصل مشکلات استفاده خواهد کرد. این کمیسیون همچنین با همکاری طرف‌های ذی‌ربط برای بهبود خدمات، تقویت تأمین سرمایه، زمین و سایر عوامل تولید و هماهنگی برای رفع چالش‌های کلیدی تلاش خواهد کرد تا اجرای پروژه‌ها در سریع‌ترین زمان ممکن آغاز شود.

این کمیسیون همچنین سازوکار منظمی برای معرفی پروژه‌ها ایجاد خواهد کرد تا فرصت‌های مشارکت شرکت‌های خصوصی در پروژه‌های باکیفیت افزایش یابد و رشد سرمایه‌گذاری بخش خصوصی بهتر تسهیل شود.

این اقدام پس از آن صورت گرفته که آمارهای رسمی نشان می‌دهد سرمایه‌گذاری در دارایی‌های ثابت چین در هفت ماه نخست سال ۲۰۲۶ نسبت به مدت مشابه سال قبل ۶,۷ درصد کاهش یافته است. سرمایه‌گذاری بخش خصوصی نیز در همین دوره ۹,۴ درصد افت داشته است. با کنار گذاشتن بخش توسعه املاک و مستغلات، سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در این دوره ۵,۷ درصد کاهش یافته است.

چه چیزی بازار چین را به فرصتی برای جهان تبدیل می‌کند؟ پاسخ این پرسش نه تنها در اندازه و وسعت این بازار، بلکه در توانمندی‌های رو به رشد این کشور در حوزه‌های خدمات، نوآوری و همکاری‌های بین‌المللی نهفته است.

بخشی از این پاسخ در «نمایشگاه بین‌المللی تجارت خدمات چین ۲۰۲۶ (CIFTIS)» نمایان شده است؛ رویدادی که نخستین دوره آن در دوره «پانزدهمین برنامه پنج‌ساله چین» (۲۰۳۰-۲۰۲۶) به شمار می‌رود و این هفته در مجموعه «شوگانگ پارک» پکن آغاز به کار کرد.

این رویداد امسال با مشارکت گسترده‌تر بین‌المللی، بر نقش روزافزون بخش خدمات در تجارت جهانی و همچنین عزم و اعتماد به نفس چین برای پیشبرد «گشایش اقتصادی با استانداردهای بالا» تأکید دارد.

بر اساس آمار کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد (آنکتاد)، خدمات اکنون به یکی از مهم‌ترین موتورهای محرک اقتصاد جهانی تبدیل شده است؛ به‌گونه‌ای که ۶۵ درصد از تولید ناخالص داخلی جهان و بیش از یک‌چهارم تجارت جهانی را به خود اختصاص می‌دهد. همچنین صادرات خدمات با سرعتی بیش از دو برابر صادرات کالا در حال رشد است.

هم‌زمان با تبدیل شدن بخش خدمات به شالوده اقتصاد چین، این کشور تجارت خدمات را در صدر اولویت‌های اقتصادی خود قرار داده است. در هفت ماه نخست سال ۲۰۲۶، حجم تجارت خدمات چین با رشد ۸,۳ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل، به نزدیک ۴,۴۵ تریلیون یوان، معادل حدود ۶۵۶,۹ میلیارد دلار آمریکا، رسید.

پیشبرد توسعه باکیفیت تجارت خدمات، یکی از وظایف کلیدی تعیین‌شده در پانزدهمین برنامه پنج‌ساله چین است که بر تلاش برای تسهیل محدودیت‌های فرامرزی و توسعه تجارت خدمات «دانش‌بنیان» تأکید دارد.

دیجیتالی‌شدن و توسعه سبز در حال تبدیل شدن به محرک‌های اصلی توسعه خدمات در چین هستند و فناوری‌های پیشرفته‌ای مانند هوش مصنوعی و کلان‌داده‌ها بیش از پیش با تجارت خدمات ادغام می‌شوند. نمایشگاه CIFTIS امسال نوآوری را در مرکز توجه قرار داده و آخرین دستاوردها و کاربردهای عملی را برجسته کرده است.

این نمایشگاه فراتر از یک بازار ساده برای خدمات است. نروژ به عنوان «مهمان ویژه» امسال، غرفه‌ای به مساحت ۲۶۰ متر مربع با طیف گسترده‌ای از محصولات و دستاوردها برپا کرده است که بستری را برای شرکت‌های نروژی جهت پیگیری همکاری‌های عملی در چین فراهم می‌کند.

به گفته هوزور دولتشاه، نایب‌رئیس و مدیرعامل منطقه‌ای شرکت داروسازی آمریکایی «ایلی‌لیلی» در چین، این نمایشگاه فرصت‌هایی را برای بهره‌گیری از مزایای سیاستی و پژوهشی چین و ادغام عمیق‌تر در زیست‌بوم نوآوری‌های دارویی این کشور فراهم می‌کند.

فرصت‌های ایجادشده از طریق توسعه بازار خدمات چین به قیمت ضرر دیگران به دست نمی‌آید؛ هم‌زمان با گشایش بیشتر این بخش، ظرفیت رو به رشد آن در حال ایجاد مسیرهای جدیدی برای همکاری‌های بین‌المللی و رشد مشترک است.

در انعکاس این روند، CIFTIS امسال برای نخستین بار نمایشگاهی با بیش از ۱۴۰ نمونه موفق در ۱۲ حوزه تجارت خدمات برگزار می‌کند؛ از جمله در زمینه‌های مرتبط با هوش مصنوعی، مدل‌های زبانی بزرگ و کارگزاران هوشمند که چشم‌اندازی از مسیر حرکت بخش خدمات چین ارائه می‌دهند.

این نمایشگاه همچنین بخش جدیدی را برای «رودشو» یا ارائه تجاری راه‌اندازی کرده است که خدمات حرفه‌ای و یکپارچه‌ای را در اختیار شرکت‌های چینی قرار می‌دهد تا حضور و نفوذ جهانی خود در بخش خدمات را گسترش دهند.

گسترش ظرفیت خدمات در چین، فرصت‌های توسعه ملموسی را نیز برای «جنوب جهانی» یا کشورهای در حال توسعه به همراه دارد. به گفته کنستانتینو چیونگا، معاون رئیس‌جمهور زیمبابوه، انتظار می‌رود نمایشگاه CIFTIS به کشورش در شناسایی فرصت‌های تجارت خدمات، ایجاد ظرفیت‌های صادراتی و جذب شرکای معتبر در حوزه‌های فناوری، مالی، گردشگری، آموزش و بهداشت و درمان کمک کند.

از آنجا که خدمات در حال تبدیل شدن به عرصه‌ای حیاتی‌تر برای همکاری‌های اقتصادی جهانی است، تداوم سیاست گشایش چین، کانال‌های بیشتری را برای ارتباط، همکاری و رشد کسب‌وکارها در سراسر جهان ایجاد می‌کند. «فرصت‌های چینی» که یک بازار خدمات بازتر ارائه می‌دهد، در حال تبدیل شدن به بخشی از چشم‌انداز گسترده‌تر رشد مشترک جهانی است.

CGTN فارسی

نمایشگاه بین‌المللی تجارت خدمات چین (CIFTIS 2026) با تمرکز بر فناوری‌های پیشرفته، مدل‌های نوین کسب‌وکار و کاربردهای خلاقانه در پارک شوگانگ پکن آغاز به کار کرد.

یکی از بخش‌های مورد توجه این نمایشگاه، حضور گسترده فناوری‌های هوش مصنوعی و رباتیک تعاملی است. ربات‌های هوشمند در این رویداد توانایی نواختن سازهای سنتی و مدرن، از جمله زنگوله‌های مفرغی و کیبورد، را به نمایش گذاشتند.

ربات‌های انسان‌نما از جمله «تیانگونگ اولترا» نیز با بازدیدکنندگان گفت‌وگو کرده و با انجام حرکات و ارائه خدمات، قابلیت‌های تعاملی خود را به نمایش گذاشتند.

در بخش دیگری از نمایشگاه، بازدیدکنندگان امکان آزمایش ربات‌های اسکلت خارجی را داشتند؛ فناوری‌هایی که در توانبخشی، افزایش توان حرکتی و انجام فعالیت‌های سنگین کاربرد دارند. ربات‌های بایونیک، از جمله ربات‌های ماهی‌نما، در کنار ربات‌های نامه‌رسان و تحویل نوشیدنی نیز از دیگر فناوری‌های به نمایش درآمده بودند.

این نمایشگاه با تمرکز بر خدمات دیجیتال و هوشمندسازی صنایع، تازه‌ترین نوآوری‌ها در حوزه خدمات هوشمند را به نمایش گذاشته و تصویری از مسیر توسعه این صنعت در سطح بین‌المللی ارائه می‌کند.

CGTN فارسی

شیوع کرونا اگرچه بسیاری از صنایع خاورمیانه را تحت فشار قرار داد، اما اقتصاد دیجیتال را به یکی از سریع ترین مسیرهای رشد منطقه و بستری برای توسعه همکاری با چین تبدیل کرد.

بازار؛ گروه بین الملل: همه گیری کرونا در حالی بخش هایی مانند گردشگری، هوانوردی، هتلداری و خرده فروشی سنتی در خاورمیانه را با بحران مواجه کرد که اقتصاد دیجیتال در بسیاری از کشورهای منطقه شتاب گرفته و تجارت الکترونیک، آموزش آنلاین، خدمات سلامت دیجیتال و پرداخت های الکترونیکی به بخش های مهم اقتصاد تبدیل شدند.

بررسی روند تحولات اقتصاد دیجیتال در خاورمیانه نشان می دهد که پاندمی کرونا صرفاً موجب افزایش موقت استفاده از خدمات آنلاین نشد، بلکه الگوی مصرف و ارائه خدمات در منطقه را نیز تغییر داد. بانک جهانی نیز در ارزیابی اخیر خود از اقتصاد دیجیتال مصر تأکید کرده که همه گیری موجب افزایش سریع فعالیت های تجارت الکترونیک و ورود مصرف کنندگان جدید به بازارهای آنلاین شده و در عین حال، زمینه رشد حوزه هایی مانند فناوری مالی، آموزش دیجیتال و فناوری سلامت را فراهم کرده است.

تجارت الکترونیک در مسیر رشد

مصر یکی از نمونه های برجسته در تحول اقتصاد دیجیتال خاورمیانه محسوب می شود. بر اساس آمارهای منتشر شده در سال ۲۰۲۰، ارزش بازار تجارت الکترونیک این کشور به حدود ۴۰ میلیارد پوند مصر، معادل ۲,۵۴ میلیارد دلار، رسیده بود. پیش بینی کارشناسان وقت این کشور نشان میداد که اقتصاد دیجیتال مصر طی سال های ۲۰۱۹ تا ۲۰۲۲ سالانه بیش از ۳۰ درصد رشد کند.

گزارش های بعدی نیز ابعاد بزرگتری از این تحول را به تصویر کشیدند. بر اساس گزارش منتشر شده در سال ۲۰۲۱، مصر، امارات متحده عربی و عربستان سعودی در مجموع حدود ۸۰ درصد بازار تجارت الکترونیک منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) را در اختیار داشتند و نهایتاً ارزش این بازار در پایان سال ۲۰۲۰ به حدود ۲۲ میلیارد دلار رسید.

در مصر، محدودیت‌های ناشی از کرونا باعث شد بخش قابل توجهی از مصرف‌کنندگان برای نخستین بار به خرید اینترنتی روی بیاورند. پلتفرم‌هایی مانند جومیا نیز از رشد قابل توجه فروش خود در این دوره خبر داده و توسعه پرداخت‌های الکترونیکی را همزمان با افزایش تجارت آنلاین در دستور کار قرار دادند.

تغییر رفتار مصرف‌کنندگان، در کنار افزایش سرمایه‌گذاری دولت‌ها در زیرساخت‌های ارتباطی، موجب شد تجارت الکترونیک از یک بازار نوظهور به یکی از اجزای مهم اقتصاد دیجیتال منطقه تبدیل شود.

ورود دولت‌ها به میدان اقتصاد دیجیتال

شتاب گرفتن اقتصاد دیجیتال باعث شد دولت‌های خاورمیانه نیز سیاست‌های خود را برای توسعه زیرساخت‌های دیجیتال و ایجاد محیط مناسب برای فعالیت شرکت‌های فناوری تغییر دهند.

مصر در سال مالی ۲۰۲۰ تا ۲۰۲۱ حدود ۱۲,۷ میلیارد پوند مصر برای حمایت از تحول دیجیتال اختصاص داده و پروژه «مصر دیجیتال» را به اجرا گذاشت. توسعه مراکز داده، گسترش پرداخت‌های الکترونیکی و ایجاد سامانه‌های دیجیتال برای رهگیری کالا و مدیریت امور گمرکی از جمله اقداماتی بود که در این کشور دنبال شد.

اهمیت زیرساخت‌های دیجیتال در راهبرد توسعه مصر به اندازه‌ای است که بانک جهانی تحول دیجیتال را در مرکز ظرفیت اقتصادی این کشور قرار داده و مصر را به دلیل جمعیت جوان و موقعیت جغرافیایی خود، دارای ظرفیت تبدیل شدن به یکی از بازیگران مهم اقتصاد دیجیتال منطقه دانسته است.

امارات متحده عربی نیز توسعه فناوری‌هایی مانند نسل پنجم ارتباطات و هوش مصنوعی را به عنوان بخشی از برنامه احیای اقتصادی و تحول دیجیتال خود دنبال کرد.

در عربستان سعودی برنامه توسعه اقتصاد دیجیتال با تمرکز بر ایجاد پلتفرم‌های دیجیتال، حمایت از نوآوری، تربیت نیروی متخصص و توسعه بازارها دنبال شد. همزمان سرمایه‌گذاری در مراکز داده و زیرساخت‌های ارتباطی با هدف فراهم کردن بستر لازم برای دیجیتالی شدن فعالیت‌های دولتی و اقتصادی افزایش یافت. الجزایر نیز برنامه تحول دیجیتال خود را با هدف ایجاد پلتفرم‌های خدمات عمومی و اتصال داده‌های دستگاه‌های مختلف دولتی دنبال کرده و همزمان، عمان توسعه آموزش آنلاین، ایجاد پلتفرم‌های دیجیتال و تربیت نیروی انسانی را در برنامه‌های چندساله خود قرار داد.

کرونا؛ نقطه عطف اقتصاد دیجیتال

تجربه کشورهای خاورمیانه نشان می‌دهد که شیوع کرونا عملاً نقش یک شتاب‌دهنده را برای اقتصاد دیجیتال ایفا کرد. این روند البته منحصر به منطقه نبود و در سطح جهان نیز تجارت الکترونیک در سال ۲۰۲۰ جهش قابل توجهی داشت.

بر اساس گزارش کنفرانس تجارت و توسعه سازمان ملل متحد، سهم تجارت الکترونیک از خرده‌فروشی جهانی از حدود ۱۴ درصد در سال ۲۰۱۹ به حدود ۱۷ درصد در سال ۲۰۲۰ افزایش یافت.

در خاورمیانه نیز افزایش جمعیت جوان، رشد استفاده از تلفن‌های هوشمند، توسعه اینترنت و افزایش تمایل مصرف‌کنندگان به خدمات آنلاین، ظرفیت قابل توجهی برای تداوم این روند ایجاد کرده است. از همین رو، اقتصاد دیجیتال در بسیاری از کشورهای منطقه دیگر صرفاً یک بخش فناورانه محسوب نمی‌شود؛ بلکه به ابزاری برای تنوع‌بخشی به اقتصاد و کاهش وابستگی به فعالیت‌های سنتی تبدیل شده است.

چین؛ شریک مهم خاورمیانه در توسعه فناوری

در این میان، چین به دلیل تجربه گسترده خود در حوزه تجارت الکترونیک، پرداخت‌های دیجیتال، زیرساخت‌های ارتباطی و اقتصاد پلتفرمی، به یکی از شرکای بالقوه مهم کشورهای خاورمیانه تبدیل شده است.

تجربه چین در توسعه تجارت الکترونیک و پیوند دادن پرداخت‌های دیجیتال با فعالیت‌های اقتصادی، در دوره کرونا توجه ویژه‌ای در کشورهای منطقه به خود جلب کرد. رسانه‌های اقتصادی مصر نیز در همین دوره از تجربه چین به عنوان الگویی برای توسعه تجارت الکترونیک این کشور یاد کردند.

همکاری میان چین و کشورهای خاورمیانه در حوزه فناوری نیز محدود به تجارت الکترونیک نیست. شرکت‌های چینی طی سالهای اخیر، نقش پررنگی در توسعه شبکه‌های نسل پنجم، مراکز داده، شهرهای هوشمند، هوش مصنوعی و آموزش آنلاین در کشورهای مختلف منطقه داشته‌اند. در مصر، همکاری با شرکت‌های چینی برای توسعه آموزش آنلاین را می‌توان یکی از نمونه‌های این روند دانست. همزمان در عربستان سعودی نیز همکاری‌هایی با شرکت‌ها و مؤسسات چینی در زمینه شهرهای هوشمند و توسعه فناوری‌های هوش مصنوعی به زبان عربی دنبال شد.

برگزاری نمایشگاه‌های دیجیتال و تجارت الکترونیک میان چین و کشورهای خاورمیانه نیز نشان‌دهنده تلاش دو طرف برای ایجاد مدل‌های جدید همکاری اقتصادی است؛ مدلهایی که در آنها مذاکرات آنلاین، نمایشگاه‌های مجازی و پلتفرم‌های دیجیتال جای بخشی از تعاملات سنتی تجاری را گرفته‌اند. اهمیت این همکاری‌ها در سال‌های اخیر حتی فراتر از تجارت الکترونیک رفته است. به عنوان مثال، در همکاری‌های جدید چین و مصر، حوزه‌هایی مانند هوش مصنوعی، تحول دیجیتال، رایانش ابری، مراکز داده، اقتصاد داده‌محور، نیمه‌رساناها و امنیت سایبری نیز در زمره زمینه‌های توسعه همکاری قرار گرفته‌اند.

این روند نشان می‌دهد اقتصاد دیجیتال می‌تواند یکی از محورهای جدید روابط اقتصادی چین و خاورمیانه باشد؛ محوری که برخلاف تجارت سنتی، ظرفیت اتصال همزمان سرمایه، فناوری، زیرساخت و نیروی انسانی را ایجاد می‌کند.

اقتصاد دیجیتال؛ حلقه اتصال جدید چین و خاورمیانه

در مجموع، تجربه سال‌های اخیر نشان می‌دهد که تحول دیجیتال در خاورمیانه از مرحله یک روند فناورانه عبور کرده و به بخشی از راهبرد توسعه اقتصادی کشورهای منطقه تبدیل شده است.

جمعیت جوان، افزایش نفوذ اینترنت، رشد تجارت الکترونیک، توسعه پرداخت‌های دیجیتال و نیاز دولت‌ها به افزایش بهره‌وری، زمینه‌ای فراهم کرده است که اقتصاد دیجیتال در سال‌های آینده سهم بیشتری از فعالیت‌های اقتصادی خاورمیانه به خود اختصاص دهد.

در این میان، چین می‌تواند از جایگاه مهمی در تأمین فناوری، زیرساخت و دانش فنی مورد نیاز این تحول برخوردار باشد. تجربه این کشور در تجارت الکترونیک، پرداخت‌های دیجیتال، مراکز داده و فناوری‌های نوین، در کنار نیاز کشورهای خاورمیانه به تنوع‌بخشی اقتصادی، زمینه شکل‌گیری یک حوزه جدید و رو به رشد از همکاری‌های اقتصادی دو طرف را فراهم کرده است.

به این ترتیب، اگر در دهه‌های گذشته انرژی، زیرساخت و تجارت کالا از مهمترین محورهای روابط اقتصادی چین و خاورمیانه محسوب می‌شدند، اکنون اقتصاد دیجیتال می‌تواند به یکی از محورهای اصلی نسل جدید این همکاری‌ها تبدیل شود؛ مسیری که ظرفیت آن تنها به بازارهای داخلی منطقه محدود نبوده و می‌تواند خاورمیانه را به پلی میان بازارهای آسیایی، آفریقایی و اروپایی تبدیل کند.